

Zondag 3 september 2023

Orde van dienst voor de Viering rond Schrift en Tafel - Ekklesia Tilburg	
Dag en datum	Zondag 3 september 2023
Voorgangers:	Jeffrey Korthout (Schrift) en Ingrid van Beuzekom (Tafel)
Lector:	Carla Buijsman
Piano:	Erna
Zang:	Arthur en Gerrie
Kerkassistent	-
Bijzonderheden:	22 ^e zondag door het jaar (A-jaar) + openingsviering
Thema:	Leven is geven
Opening	
Openingslied:	LG III-1: Dit ene weten wij
Begroeting	
Stilte en gebed	
Dienst rond de Schrift	
Lied/antifoon/beurtzang:	LG II-63: Hoor, maar ik kan niet horen
Eerste lezing:	Jeremia 20, 7 – 9
Lied/beurtzang:	LG III-193: Psalm 63 – vrij
Tweede lezing:	Matteüs 16, 21 – 27
Muziek	
Overweging	
Lied:	LG III-34: Wie zijn leven
Mededelingen en collecte	
Dienst rond de Tafel	
Uitnodiging en gebed	
Gezongen tafelgebed:	LG III-33: Moge ons verschijnen deze
Breken en delen (muziek)	
Slot	
Voorbeden	Acclamatie: LG III-3: Keer U om
Afsluiting en zegenwens	
Lied:	LG I-80: Het lied van Gods aanwezigheid

Zondag 3 september 2023

Begroeting en openingsgebed

Welkom lieve mensen bij deze allereerste viering na de zomer. Welkom allen hier, op deze plaats, deze ochtend. Welkom aan jullie allemaal hier bijeen als Ekklesia Tilburg. Gemeenschap van mensen in de naam van de Vader Moeder, Zoon Dochter en Heilige Geest. Amen.

*** stilte ***

De vakantie tijd is, zo spreek ik hier met enige weemoed, achter de rug.. ik sta al weer een week voor de klas. En ook al vind ik mijn werk meestal best prima, het blijft toch altijd weer een opgave om weer een schooljaar op te starten. Nieuwe klassen, nieuwe gezichten, nieuwe namen, allerlei zaken die weer geregeld en afgestemd moeten worden en een constante vloed van berichten via chat applicaties, het onderwijsportaal en natuurlijk de e-mailbox... En nu wil ik niet direct een verband leggen tussen het lijden van Christus aan het kruis en mijn werk, dat zou wel erg overdreven zijn, maar op een bepaalde manier is mijn werk voor mij wel een vorm van 'mijn kruis opnemen'. Ik ben namelijk niet leraar geworden omdat ik, lekker modern gezegd, 'van mijn hobby mijn werk heb gemaakt'. In tegendeel, mijn werk zal nooit mijn hobby zijn. Het is iets wat ik doe omdat het moet. En niet alleen omdat ik nu eenmaal geld nodig heb, maar ook, en vooral ook, omdat het leven niet altijd kan gaan om wat ik wil, maar soms moet gaan over wat God van me wil. Want zo voelt voor mij mijn docentschap: als een roeping, die ik meestal met plezier doe, maar soms ook zwaar is. De lezingen van vandaag gaan precies die richting in: de weg van God volgen en je kruis opnemen, en niet die van de minste weerstand, de weg van mensen en de wereld. En ook de altijd durende verleiding dat toch niet te doen, en vooral de weg gericht op het zelfbehoud, de weg van de mensen en de wereld te volgen.

Maar laten we het eerst stil maken in onszelf om ruimte te maken voor het stille fluisteren van Gods stem in ons midden.

Openingsgebed

Laten wij bidden.

Ene God,
Wees hier aanwezig.
God in ons midden.
Dat wij Jouw horen mogen,
Met hart en ziel.

Wek Jouw kracht,
En kom ons bevrijden.

Amen.

Zondag 3 september 2023

Overweging

Bij het lezen van de lezingen van vandaag werd ik met name getroffen wat Jezus tegen Petrus zegt als Petrus zich een goede vriend betoont: "Ga terug achter mij Satan!". Nogal vreemde en heftige uitspraak als iemand probeert te laten zien aan jouw kant te staan. Petrus betoont zich juist een goede vriend, want hoe zouden wij het vinden als we het hebben over onze onvermijdelijke en naderende dood en onze vrienden zouden zeggen: "Eindelijk!". De reactie van Jezus is daarom op zijn minst vreemd, en zelfs behoorlijk grof te noemen. Juist daarom deed het me denken dat dit verhaal misschien wel vooral symbolisch begrepen moet worden. Dat overdenkende moest ik vervolgens weer denken aan een verhaal dat ik ken uit het hindoeïsme over Rama en Sita. Ik zal het jullie proberen kort te vertellen, omdat ik denk dat het ons kan helpen die vreemde evangelie lezing beter te begrijpen. In het verhaal over Rama en Sita is Rama de hoofdpersoon. Hij is volgens de Ramayana een van de zonen van koning Dasharatha. Rama is echter niet zomaar iemand, maar een van incarnaties van Vishnoe. Vishnoe is voor hindoes het aspect van het goddelijke dat redding brengt aan de wereld en ons komt helpen als het helemaal misgaat op aarde. Vishnoe kan daarom incarneren, vlees worden, in een mens of dier, om ons op die wijze op aarde zelf hulp te bieden. In dit verhaal doet hij dat in de gedaante van Rama. En als Rama wat ouder is geworden trouwt hij met de wonderschone Sita. Maar dat was niet zo makkelijk als je denkt. Sita was namelijk de dochter van koning Janaka, die een boog had die zo sterk was, dat hij alleen door de allersterksten te spannen was. En Koning Janaka wil Sita alleen laten trouwen met iemand die dat lukt. En zoals te verwachten bij dit soort verhalen: dat lukt niemand, behalve Rama. Hij spant de boog niet alleen, nee, hij breekt de boog zelfs in tweeën. Ze mogen dus trouwen. En daarna zijn Rama en Sita volledig gelukkig en volmaakt. Er is echter een demon, Ravana, die dit prille geluk niet kan aanzien. Hij bedenkt een list. Als Rama met Sita rondwandelt ergens in de bossen lukt het hem om Sita met een gouden hert bij Rama weg te lokken en haar gevangen te zetten op Sri Lanka. Rama is ontroostbaar, want hij is Sita voorgoed kwijt. Tussen India en Sri Lanka ligt immers een heel stuk zee dat hij niet kan oversteken. De godheid Hanoeman, de apengod die staat voor toewijding en overgave, krijgt echter medelijden met Rama en snelt hem te hulp. Samen met zijn apenleger bouwen ze een boot en maken de oversteek. Eenmaal daar lukt het Rama om Ravana te verslaan en Sita mee terug te nemen naar India. Hun hereniging gaat weliswaar daarna niet helemaal zonder horten en stoten, maar laten we het er op houden dat ze daarna uiteindelijk nog lang en gelukkig leefden.

Dit soort hindoe verhalen zijn nooit letterlijk bedoeld, het zijn verhalen waarbij het gaat om metaforen over hoe het goddelijke zich in het menselijke bestaan manifesteert. Ik zal dit verhaal proberen uit te leggen. Rama staat voor de goddelijke vonk (de atman) die in ieder van ons is en die op zoek is naar een rechtvaardig leven en uiteindelijke verlossing (moksha). Maar daar heeft Rama de echtvereniging met Sita voor nodig. Sita staat namelijk voor het goede en rechtvaardige leven. En dat ligt niet in hemzelf, maar in de ander, in Sita. Sita staat voor de weg naar een goed en rechtvaardig leven waarin niet het zelf, maar de ander centraal staat. Er staat echter altijd iets of iemand in de weg om die weg in te slaan, en dat is onder andere ons ego. Ons ego is immers vooral gericht op zelfbehoud en staat daarmee op gespannen voet met de weg naar die ander, de weg naar 'het werkelijk goede leven'. De boog van koning Janaka is in dit verhaal daarom het ego dat aan de kant gezet moet worden om de echtvereniging mogelijk te maken. En dat lukt Rama: hij spant de boog niet alleen, hij breekt zelfs de boog: hij vernietigt zijn ego. Maar dan ben je er nog niet als mens. In het leven ligt er namelijk van alles op de loer om ons af te brengen van 'de weg naar het goede leven'. In dit verhaal is het de demon Ravana. Rama heeft dan Hanoeman, of te wel: de volhardende toewijding aan zijn zoektocht naar een rechtvaardig leven ten dienste van anderen nodig, om Sita terug te vinden. En dat lukt hem. Pas dan kan hij weer echt gelukkig zijn en oprecht leven.

In de evangelielezing is Jezus de hoofdpersoon, die 'God redt' heet, en de incarnatie is van het goddelijke in menselijke gedaante om ons te redden van onze ondergang. En Jezus verteld tegen zijn leerlingen dat er voor hem maar een weg is naar verlossing, en dat die weg loopt via het kruis.

Zondag 3 september 2023

Hij moet sterven aan het kruis om verenigd te worden met God, de Vader en Moeder van alles in dit universum. Het kruis is hier denk ik net zoiets als boog van Janaka uit het verhaal van Rama en Sita. Het kruis en de kruisiging staan voor hoe het menselijke aspect van Jezus, zijn ego, moet sterven, om de volledige echtvereniging met God de Vader en Moeder mogelijk te maken. Petrus neemt in dit verhaal de gedaante van de demon Ravana aan en geeft Jezus als antwoord: "God verhoede het, dat zal u zeker niet gebeuren!". Jezus keert Petrus dan de rug toe en roept: "Ga terug achter mij, Satan! Je zou me nog van de goede weg afbrengen. Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen." Jezus keert de weg van de wereld en de verleiding die te volgen letterlijk de rug toe. Jezus maakt vervolgens van zijn tot zover persoonlijke weg een opdracht voor alle mensen. Hij zegt zijn leerlingen en ons dus ook: "Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen. Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij, zal het behouden." Of te wel: ook wij moeten proberen, als wij oprecht menen de weg van Jezus naar verlossing te willen volgen, om onszelf te verloochenen en ons ego te vernietigen, want pas dan zullen we werkelijk leven en verenigt worden met de Ene. En we moeten daarbij de verleiding van ons ego die Ravana, Satan, of welke naam deze verleiding dan ook aanneemt, proberen te weerstaan en de rug toe keren. En ook als we op die weg uitgelachten worden en bespot, zoals Jeremia overkwam, blijf dan vol volharding en toewijding op die goede weg naar verlossing. Jeremia dacht heel menselijk: "Zoekt het maar uit, ik wil niet meer spreken over God. Ik ben er wel klaar mee steeds voor gekke Henkie te worden aangezien!" Maar steeds opnieuw laaide er bij hem een vuur op in zijn hart, en brandde het in zijn gebeente. En hoe zijn ego ook probeerde dit in bedwang te houden, het lukte niet God in hem tot zwijgen te brengen.

Maar wat betekent dit alles voor ons leven van alledag? Hoe nemen we dan ons eigen kruis op om verlossing te vinden? Ons ego is denk ik de weg in het leven die getypeerd kan worden door het werkwoord 'nemen', zoals rust nemen, lekker eten en drank innemen, een kind nemen of een andere persoon in seksuele zin nemen. Het is de weg van het zelfbehoud, zelfrealisatie en eigen genot. Daar tegenover staat de weg naar verlossing die meer getypeerd kan worden door de werkwoorden krijgen en ontvangen, zoals rust krijgen, eten en drinken ontvangen, een kind krijgen of liefde ontvangen. Belangrijk om te beseffen is dat dit krijgen of ontvangen alleen kan zijn als er ook een ander is, iets of iemand buiten ons, om het ons te schenken. Bij deze weg zijn wij het dus niet zelf die het wel eventjes regelen of tot zich nemen, maar iets of iemand buiten ons die het ons geeft. Wij zijn dan enkel de ontvangers van wat we krijgen en zijn in die zin verlost van de druk het allemaal zelf te moeten doen en te moeten regelen. Op deze weg gaat het echter niet alleen om het ontvangen, maar om het besef dat jij die ander kunt zijn die geeft, zodat ook anderen weer van jou kunnen ontvangen. Je kruis opnemen, verlossing, zoals Jezus ons voorhoudt is, zo geloof ik, het volgen van die weg: de weg van het ontvangen en het geven en niet de weg van het nemen. Het is een weg waarbij het leven niet draait om zelfbehoud, zelfrealisatie en eigen genot, maar om te geven van je leven aan anderen, om het op die manier weer te ontvangen.

Die weg is echter niet altijd makkelijk. Ons ego staat ons voortdurend in de weg om terug te keren naar de veel comfortabele en makkelijkere weg van het nemen. Daarom rent God ons, als wij die weg ingeslagen zijn en God ons ziet aankomen, tegemoet op die weg. Als de verloren zoon in de parabel van de verloren zoon terugkeert, rent zijn vader hem tegemoet als hij zijn zoon ziet aankomen die terugkeert na alles vergooit te hebben. En daarom: soms voelen wij ons geroepen tot dingen die buiten onze comfort zone liggen, die niet de weg van mensen en de wereld zijn, maar waarvan we toch weten dat dat het de weg van verlossing is. Als het ons op dat moment lukt ons kruis op te nemen en dat stuk in onszelf kunnen verloochenen dat ons weghoudt van hetgeen waarvan je diep in onszelf weten dat dat de goede weg is, dan volgen we de weg van het kruis en volgen we onze grootte levensopdracht. Dan hebben ook wij ons kruis opgenomen. En wees niet bang die weg in te slaan, want zo gauw als De ene je ziet aankomen, rent God de Vader en Moeder van alles in dit universum je al te tegemoet.

Dat het zo zal zijn.

Zondag 3 september 2023

Voorbeden

Laten wij bidden en zingen.

Acclamatie: Keer u om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Wij bidden voor alle keren dat we alleen oog hadden voor onszelf,
Om vergeving.

Acclamatie: Keer u om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Wij bidden voor alle keren dat we ons in de steek gelaten voelden door onze naasten,
Om troost.

Acclamatie: Keer u om naar ons toe, keer ons toe naar elkaar.

Wij bidden te blijven volharden op de weg naar het goede leven en verlossing,
Om kracht.

Amen.

Zondag 3 september 2023

Slotwoorden en zegen

Rama wordt later, na deze gebeurtenissen, een grote koning in het oude India en zijn troon staat in Ayodhya. Ayodhya betekent namelijk 'hart'. Want in ons hart is waar de verlossende strijd tussen ons ego en de weg naar een leven in het teken anderen plaats vindt. En pas als we in ons hart ons kruis hebben opgenomen en zijn gaan leven door te leven voor en door anderen zal er vrede en geluk zijn ons hart. Hanoeman, de apengod die Rama destijds hielp om zijn geliefde Sita terug te krijgen, wordt in het hindoeïsme vaak afgebeeld met een opengescheurd hart, waarbij je op de plaats van zijn hart Rama en Sita ziet zitten als symbool van de verlore mens. En het bijzondere is dat er zijn ook veel christelijke beelden zijn van het Heilig Hart van Jezus, waarbij Jezus ons wijst op Zijn hart. Of te wel: de weg naar God, de weg naar verlossing en leven voor en door anderen, is de weg volgen naar ons hart en zowel Jezus als Hanoeman wijzen ons mensen daar als christenen en hindoes de weg naar toe.

We kunnen daarbij echter we wel wat zegen van boven gebruiken. Later we daarom, indien mogelijk, gaan staan om de zegen van de Ene God te ontvangen.

*** handen omhoog om te zegenen ***

De Ene zegent je en behoedt je

Voor het kwaad dat op je pad komt.

Zij kijkt naar je en waakt over je,

Zij vergeeft je en geeft je liefde.

Zij omhelst je met Haar aanwezigheid

En brengt je vrede.

In de naam van de Vader Moeder, de Zoon Dochter en de Heilige Geest.

Amen.